

УДК 347.7

DOI 10.36919/3041-1149(Print).9.2025.118-124

Ю. В. Колос,

аспірант кафедри права,

ПВНЗ «Європейський університет»

email: yukolos@e-u.edu.ua

ORCID 0009-0009-7358-5701

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДІЇ МОРАТОРІЮ НА ЗАДОВОЛЕННЯ ВИМОГ КРЕДИТОРІВ У СПРАВАХ ПРО БАНКРУТСТВО ТА НЕПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ

Стаття присвячена теоретичним і практичним аспектам застосування мораторію на задоволення вимог кредиторів у справі про банкрутство (неплатоспроможність). У статті проаналізовано поняття та основні складові елементи мораторію на задоволення вимог кредиторів, виокремлено вимоги, на які не поширюється дія мораторію. Розглянуто практичні проблеми конкуренції та застосування норм Кодексу України з процедур банкрутства й Закону України «Про виконавче провадження» під час вирішення спорів щодо правомірності стягнення майна боржника поза судовою процедурою банкрутства (неплатоспроможності). Наведено релевантну судову практику та висновки Верховного Суду щодо вирішення окремих проблемних питань звернення стягнення на майно боржника у виконавчому провадженні й позасудове звернення стягнення боржника в контексті меж застосування мораторію на задоволення вимог кредиторів. На підставі проведеного дослідження зроблено висновки про ключові ознаки мораторію як важливого інституту законодавства про банкрутство (неплатоспроможність).

Ключові слова: банкрутство, неплатоспроможність, мораторій, грошові вимоги, виконавче провадження.

Постановка проблеми та її актуальність. Збільшення кількості проваджень щодо банкрутства та неплатоспроможності в нашій країні підкреслює важливість детального вивчення інструментів захисту боржників, серед яких особливе місце займає мораторій на задоволення вимог кредиторів. Проте реальне застосування цього механізму нерідко викликає жваві обговорення стосовно його дієвості та забезпечення рівноваги інтересів залучених сторін. Нагальність цього дослідження визначається потребою у формуванні конкретних пропозицій щодо використання мораторію для уникнення неправомірних дій і досягнення справедливого врегулювання взаємовідносин між боржником і кредиторами. Аналіз практичних аспектів дії мораторію дасть змогу ідентифікувати проблемні моменти та запропонувати способи їхнього вирішення з метою підвищення результативності процедур банкрутства й відновлення фінансової стійкості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження питань, пов'язаних із застосуванням мораторію в справах про банкрутство й неплатоспроможність, є важливим для вдосконалення законодавства та практики його застосування в Україні.

Наукові публікації С. Жукова, Б. Полякова, Р. Полякова, В. Джуна, В. Погребняка, Л. Грабован та інших українських авторів зачіпають питання мораторію на задоволення вимог кредиторів у справах про банкрутство та неплатоспроможність і свідчать про зростаючий інтерес наукової спільноти до цієї теми. Значна кількість публікацій українських науковців присвячена визначенню юридичної природи мораторію, його місця в системі законодавства про банкрутство, а також аналізу його основних характеристик і функцій. Автори розглядають мораторій як інструмент захисту боржника від тиску кредиторів на початкових етапах провадження в справі про банкрутство (неплатоспроможність), що створює умови для проведення санації або ліквідації (реструктуризації або погашення боргів).

Проте не можна не зазначити значний потенціал для подальших наукових досліджень, спрямованих на поглиблений аналіз практичних аспектів застосування мораторію, його

співвідношення із примусовими заходами виконання судових рішень, вирішення проблем конкуренції норм законодавства про банкрутство з іншими галузями законодавства.

Метою статті є: 1) проаналізувати поняття та основні складові елементи мораторію на задоволення вимог кредиторів; 2) виокремити вимоги, на які не поширюється дія мораторію; 3) дослідити судову практику та висновки Верховного Суду щодо вирішення окремих проблемних питань звернення стягнення на майно боржника у виконавчому провадженні та позасудове звернення стягнення на майно боржника; 4) розглянути практичні проблеми конкуренції та застосування норм Кодексу України з процедур банкрутства (надалі – КУПБ) та Закону України «Про виконавче провадження» під час вирішення спорів щодо правомірності стягнення майна боржника; 5) узагальнити ключові ознаки мораторію як важливого інституту законодавства про банкрутство (неплатоспроможність).

Виклад основного матеріалу. Процедура банкрутства (неплатоспроможності) є публічною конкурсною процедурою, спрямованою на примусове виконання боржником своїх зобов'язань перед кредиторами та можливе фінансове оздоровлення боржника. Мораторій як тимчасове призупинення виконання боржником грошових зобов'язань відіграє важливу роль у забезпеченні можливості для відновлення платоспроможності боржника або ж для проведення організованої ліквідації його майна.

Верховний Суд неодноразово звертав увагу, що процедура банкрутства щодо боржника переслідує публічний і приватний інтерес. Захист публічного інтересу, зокрема, знаходить свій вияв у недопущенні фіктивного банкрутства, а також недопущення доведення боржника до банкрутства. Захист приватного інтересу зі свого боку полягає в максимальному задоволенні вимог кредиторів, відновленні платоспроможності боржника або його ліквідації та продажу його майна в ліквідаційній процедурі з метою погашення вимог кредиторів. Водночас Суд наголошує на потребі в дотриманні балансу публічного та приватного інтересів, а також недопущенні зловживання учасниками відповідними судовими процедурами не лише в справах про банкрутство юридичних осіб, а також у провадженнях про неплатоспроможність фізичних осіб [6, пп. 31, 32, 34].

Мораторій на задоволення вимог кредиторів зачіпає права всіх учасників справи про банкрутство (неплатоспроможність) і є одним із ключових елементів, який забезпечує ефективність судових процедур банкрутства (неплатоспроможності) та унеможливорює позаконкурсне й передчасне задоволення вимог кредиторів у індивідуальному порядку.

Верховний Суд у своїй судовій практиці звертав увагу на те, що законодавцем передбачено інститут мораторію в справі про банкрутство юридичної особи (неплатоспроможності фізичної особи або фізичної особи-підприємця) як механізм збереження активів боржника задля їхнього спрямування під час реалізації щодо боржника передбачених статтею 6 КУПБ судових процедур на погашення конкурсної маси боржника та забезпечення справедливого балансу між інтересами кредиторів і боржника, а також максимального погашення пасиву боржника за рахунок його активів [8, п. 31].

Поняття та зміст мораторію на задоволення вимог кредиторів розкриті в частині 1 статті 41 КУПБ: мораторій на задоволення вимог кредиторів – це зупинення виконання боржником грошових зобов'язань і зобов'язань щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), строк виконання яких настав до дня введення мораторію, і припинення заходів, спрямованих на забезпечення виконання цих зобов'язань та зобов'язань щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), застосованих до дня введення мораторію.

Звернемо увагу на ключові елементи наведеної дефініції. По-перше, мораторій – це зупинення виконання саме грошових зобов'язань приватної та публічної природи. Поняття грошового зобов'язання також міститься в КУПБ і охоплює зобов'язання боржника сплатити кредитуру певну суму на підставі цивільно-правового договору, інших підстав, передбачених законодавством України, а також зобов'язання щодо сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне та інше соціальне страхування (публічно-правові зобов'язання) [1, ст. 1]. Отже, мораторій не поширюється на негрошові зобов'язання боржника, як-от: зобов'язання передати певне майно, зобов'язання надати послуги або виконати роботи, інші зобов'язання особистого характеру (для фізичної особи) тощо.

По-друге, грошові зобов'язання мають бути простроченими, тобто такими, строк виконання яких настав до дня введення мораторію. КУПБ чітко розмежовує кредиторів на конкурсних і поточних за критерієм строку виконання грошових зобов'язань боржником, надаючи право бути ініціюючим і конкурсним кредитором лише тим, хто має дійсні грошові вимоги до боржника, строк виконання яких настав. На підставі цього робимо висновок, що мораторій не поширюється на поточні грошові зобов'язання боржника, тобто ті грошові зобов'язання, строк виконання яких настав або які виникли після відкриття провадження в справі про банкрутство (неплатоспроможність).

По-третє, елемент припинення заходів, спрямованих на забезпечення виконання цих зобов'язань і зобов'язань щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), має багаторівневу структуру. Йдеться про цивільно-правові заходи забезпечення виконання зобов'язань (застава, іпотека, порука, гарантія та ін.), заходи примусового виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб) (звернення стягнення на майно, грошові кошти, заробітну плату, вилучення предметів, заборона розпорядження та користування майном тощо), а також публічно-правові заходи забезпечення стягнення коштів на користь держави (податкова застава, адміністративний арешт майна). Сутність цього аспекту мораторію полягає в тимчасовому позбавленні кредитора певних прав, які забезпечували виконання боржником своїх грошових зобов'язань, теоретично надавали змогу швидше отримати задоволення своїх вимог і перевагу в такому задоволенні перед іншими кредиторами.

У контексті поточних кредиторів, на вимоги яких мораторій не поширюється, варто погодитися з думкою Я. Плященика про те, що мораторій може поширюватися на них, але виключно в частині припинення заходів, спрямованих на забезпечення виконання зобов'язань [2, с. 42]. Інакше кажучи, якщо поточні вимоги кредитора забезпечені, наприклад іпотекою, то право на звернення стягнення на іпотеку поточним кредитором підпадає під дію мораторію та обмежується ним.

Системно проаналізувавши ключові елементи поняття мораторію, а також зміст статей 41 та 121 КУПБ, можна узагальнити список вимог кредиторів, на які не поширюється мораторій на задоволення вимог кредиторів: 1) вимоги поточних кредиторів; 2) вимоги щодо виплати заробітної плати та пов'язаних страхових внесків; 3) вимоги щодо відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю та життю громадян; 4) вимоги щодо виплати авторської винагороди; 5) вимоги щодо відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи; 6) вимоги щодо виплати та стягнення аліментів; 7) виконання вимог за виконавчими документами немайнового характеру; 8) задоволення вимог кредиторів у процедурі санації (для юридичних осіб) або реструктуризації боргів (для фізичних осіб) згідно із затвердженим планом під час одночасного задоволення всіх кредиторів; 9) задоволення вимог кредиторів у ліквідаційній процедурі (для юридичних осіб) або процедурі погашення боргів (для фізичних осіб) у порядку черговості; 10) розподіл стягнутих з боржника грошових сум (зокрема, одержаних від продажу майна боржника) або перебування майна боржника, яке є предметом забезпечення, на стадії продажу у виконавчому провадженні.

Мораторій на задоволення вимог кредиторів вводиться одночасно з відкриттям провадження в справі [1, ч. 2 ст. 41, ч. 1 ст. 121]. Процесуальне рішення господарського суду про введення мораторію вноситься в резолютивну частину ухвали господарського суду про відкриття провадження в справі про банкрутство (неплатоспроможність).

Не можна залишити поза увагою спеціальні правові наслідки введення мораторію на задоволення вимог кредиторів [1, ч. 3 ст. 41, ч. 2 ст. 121]. Мораторій зупиняє як добровільне виконання боржником своїх грошових зобов'язань перед усіма кредиторами, так і примусове виконання судових рішень та інших рішень, які підлягають примусовому виконанню, щодо стягнення з боржника грошових коштів і майна.

Крім того, мораторій як легальна підстава для зупинення виконання грошових зобов'язань затримує нарахування штрафних і фінансових санкцій за невиконання грошового зобов'язання, а також застосування індексу інфляції до неоплаченого боргу.

На відміну від звичайного позову до боржника про стягнення боргу, що має наслідком переривання позовної давності за відповідною грошовою вимогою [12, ч. 2 ст. 264], відкриття

провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) зупиняє перебіг позовної давності за грошовими вимогами всіх кредиторів до боржника.

Варто докладно зупинитися на правових наслідках введення мораторію на задоволення вимог кредиторів стосовно боржника, який є стороною виконавчого провадження. За загальним правилом, відкриття господарським судом провадження в справі про банкрутство (неплатоспроможність) боржника, якщо, відповідно до закону, на вимогу стягувача поширюється дія мораторію, запровадженого господарським судом, є підставою для зупинення виконавчих дій у виконавчому провадженні [10, п. 4 ч. 1 ст. 34].

Логіка цієї норми полягає в тому, що з моменту відкриття провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) вирішення всіх питань щодо боргів та майна боржника переходить до компетенції господарського суду (принцип концентрації судових спорів), а погашення вимог кредиторів здійснюється в конкурсному порядку. Відтак індивідуальне задоволення вимог окремо взятого кредитора в рамках виконавчого провадження є неможливим і в умовах недостатності майна боржника для погашення вимог усіх кредиторів, очевидно, порушує права та інтереси інших кредиторів.

Усі подальші спроби кредиторів примусово стягнути з боржника грошові борги мають реалізовуватися виключно в межах процедури банкрутства і в окремих випадках потребують дозволу господарського суду.

Проаналізувавши судову практику вирішення судами питань стосовно співвідношення мораторію на задоволення вимог кредиторів у справах про банкрутство (неплатоспроможність) і заходів примусового виконання судових рішень, можна констатувати наявність істотних проблем у практичному застосуванні окремих норм законодавства про банкрутство (неплатоспроможність) у конкуренції з нормами законодавства про виконавче провадження.

Зокрема, практичною складністю зазначається питання щодо меж обов'язків державного чи приватного виконавця під час вирішення питання про відкриття виконавчого провадження в контексті перевірки правового статусу боржника, а саме наявності відкритого щодо боржника провадження в справі про банкрутство (неплатоспроможність).

Вирішуючи ці питання, Верховний Суд відкидає доводи державних і приватних виконавців щодо відсутності інформації або неможливості вчасно отримати інформацію про банкрутство (неплатоспроможність) боржника на момент відкриття виконавчого провадження: «[...] державний виконавець повинен встановити чи не визнано боржника банкрутом. Зазначені відомості, як і відомості про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність боржника, містяться у відкритому доступі на сайті Вищого господарського суду України, який є офіційним майданчиком для розміщення оголошень щодо відкриття провадження у справах про неплатоспроможність з можливістю пошуку боржників за анкетними даними» [8, п. 41].

Окремо варто наголосити на співвідношенні норм КУПБ та Закону України «Про виконавче провадження». На практиці під час оцінювання правомірності певних виконавчих дій щодо боржника після відкриття провадження у справі про банкрутство виникають проблеми щодо вирішення конкуренції норм Кодексу та Закону, зокрема визначення, яка норма є спеціальною. Розглядаючи схожі питання, Верховний Суд дійшов таких висновків: «законодавцем визначено одним із наслідків введення мораторію на задоволення вимог кредиторів у справі про неплатоспроможність зупинення стягнення з боржника-фізичної особи за всіма виконавчими документами, за винятком випадків перебування виконавчого провадження на стадії розподілу стягнутих з боржника грошових сум, у тому числі одержаних від продажу майна боржника, або перебування майна на стадії продажу з моменту оприлюднення інформації про продаж. Державний виконавець та/чи приватний виконавець зобов'язані вчиняти виконавчі дії з урахуванням обмежень, встановлених Кодексом України з процедур банкрутства, норми якого у даному випадку є спеціальними та повинні застосовуватися переважно щодо загальних норм з вчинення виконавчих дій, визначених Законом України «Про виконавче провадження» [8, пп. 34, 36].

У контексті пріоритету законодавства про банкрутства як складової принципу всеспільності Б. Поляков звертає увагу на те, що ще Законом України «Про банкрутство» в редакції від 18.01.2013 було закріплено пріоритет цього Закону перед іншими законодавчими актами щодо

регулювання відносин, пов'язаних із банкрутством, які виражалися в запровадженні принципу концентрації судових спорів і виняткових повноваженнях господарського суду, який розглядає справу про банкрутство, аналізувати кредиторські вимоги, накладати й знімати арешти та інші обтяження майна боржника, вирішувати інші питання щодо майна й боргів боржника. КУПБ продовжив цю естафету [3, с. 206].

Також не можна оминати увагою такі висновки Верховного Суду, викладені в одній із його постанов: *«за змістом наведених норм, зважаючи на відсутність нормативного врегулювання співвідношення процедур виконавчого провадження та процедур банкрутства, з огляду на мету та цілі КУПБ можна вважати такими, що відповідають положенням чинного законодавства України, лише ті дії державного виконавця щодо звернення стягнення на майно боржника, які були дозволені (санкціоновані) судовим рішенням (ухвалою суду) саме в межах справи про банкрутство. При цьому відомості щодо відкриття провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність фізичної особи) та введення мораторію на задоволення вимог кредиторів, які оприлюднені на офіційному вебпорталі судової влади України, є загальновідомими; після оприлюднення відомостей про справу про банкрутство (неплатоспроможність) відносно боржника процесуальні дії можуть бути вчинені лише у справі про банкрутство, а виконавче провадження підлягає обов'язковому зупиненню. Дійшовши цього висновку, Суд зазначає, що в силу наведених положень та наслідків, що настають у зв'язку з відкриттям провадження у справі про неплатоспроможність (пункти 9.7–9.11), а також враховуючи публічний та доступний (з декількох джерел) характер відомостей про відкриття справи про банкрутство (неплатоспроможність), зокрема, і для приватних (державних) виконавців, презюмується обов'язок осіб, зазначених, зокрема, в частині сьомій статті 119 КУПБ бути обізнаним про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність фізичної особи та введення мораторію на задоволення вимог кредиторів, яка оприлюднена на офіційному вебпорталі судової влади України. А тому Суд відхиляє аргументи Приватного виконавця про необізнаність та відсутність обов'язку виконавця, у провадженні якого здійснюється виконавче провадження щодо примусового виконання рішення, перевіряти після відкриття та протягом здійснення виконавчого провадження обставини відкриття провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність) боржника, а відповідно, бути обізнаним про факт порушення відносно Боржника справи про неплатоспроможність з 14.09.2022»* [4, пп. 9.11–9.13].

Наведені питання й правові проблеми не є лише теоретичними, але й мають цілком практичний вимір, відповідаючи на запитання, чи є правомірним стягнення певного майна забезпеченим кредитором у виконавчому провадженні після відкриття провадження у справі про банкрутство (неплатоспроможність).

Вкотре звернемося до судової практики Верховного Суду, яка закладає принципи оцінки правомірності стягнення майна боржника, щодо якого відкрито справу про неплатоспроможність (банкрутство) у виконавчому провадженні. Верховний Суд вказує на те, що *«з моменту порушення стосовно боржника справи про банкрутство він перебуває в особливому правовому режимі, і спеціальними нормами КУПБ для випадків звернення стягнення на майно боржника встановлені спеціальні правила. Звернення стягнення на майно боржника за вимогами, на які не поширюється дія мораторію, здійснюється виключно за ухвалою господарського суду, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство (частина п'ята статті 41 КУПБ). Тобто правомірними можна вважати ті дії щодо звернення стягнення на майно боржника, які будуть здійснені в межах провадження у справі про банкрутство»* [5; 7].

Як бачимо, Верховний Суд акцентує на потребі отримати окремий дозвіл від господарського суду, який розглядає справу про банкрутство (неплатоспроможність) як передумову для правомірного звернення стягнення на майно за вимогами, на які не поширюється дія мораторію.

Крім того, звернення стягнення на заставне (іпотечне) майно боржника може відбуватися і в позасудовому порядку за допомогою продажу майна кредитором третій особі або набуття кредитором права власності на майно, що суттєво ускладнює контроль господарського суду за такими діями. На практиці можливість оскарження таких дій зацікавленими особами (боржником або іншими кредиторами) ймовірна вже після фактичного вибуття майна із власності боржника.

У судовій практиці можна знайти приклади звернення стягнення на предмет іпотеки в період відсутності мораторію на задоволення вимог кредиторів через реалізацію іпотечного застереження та майна на кредитора в позасудовому порядку звернення стягнення [9, пп. 60.3, 62, 63.8, 63.9]. Така ситуація виникла внаслідок перегляду за нововиявленими обставинами та скасування ухвали суду першої інстанції про порушення провадження у справі про банкрутство. Під час перегляду судового рішення, ухваленого за результатами розгляду справи за нововиявленими обставинами, апеляційний суд не зупиняв дію цього судового рішення, внаслідок чого в певний період часу (між постановленням ухвали суду першої інстанції та скасуванням цієї ухвали судом апеляційної інстанції) мораторій на задоволення вимог кредиторів не діяв, чим і скористався забезпечений кредитор.

Висновки. Підсумовуючи викладене в цій статті, можна констатувати, що мораторій на задоволення вимог кредиторів у справах про банкрутство (неплатоспроможності) характеризується такими ключовими ознаками: 1) обмеженість: мораторій обмежений певним колом грошових вимог конкурсних кредиторів і заходами, спрямованими на забезпечення виконання цих вимог; 2) тимчасовий характер: мораторій діє лише впродовж судової процедури банкрутства, а для забезпечених кредиторів – упродовж визначеного законом строку (120 або 170 днів); 3) пріоритетність: мораторій має пріоритет над іншими заходами забезпечення виконання зобов'язань і заходами примусового виконання судових рішень; 4) публічність: інформація про введення мораторію на задоволення вимог кредиторів визнається судами публічною й такою, що є доступною для усіх учасників судового процесу та виконавчих проваджень стосовно боржника; 5) застосовується лише на підставі ухвали господарського суду в межах справи про банкрутство (неплатоспроможність).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 № 2597-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>
2. Плещенник Я. Проблеми застосування мораторію на задоволення вимог кредиторів при проведенні процедур банкрутства в Україні. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «ПРАВО»*. 2011. № 15. С. 37–44. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_pravo_2011_15_10
3. Поляков Р. Принцип всеспільності як основоположний (базисний) принцип відносин банкрутства (неплатоспроможності). *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 10. С. 202–210. URL : http://www.lsej.org.ua/10_2023/47.pdf
4. Постанова Верховного Суду від 05.12.2023 у справі № 911/3751/21. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115680871>
5. Постанова Верховного Суду від 10.06.2022 у справі № 918/984/21. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104827266>
6. Постанова Верховного Суду від 16.12.2021 у справі № 907/646/20. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102147556>
7. Постанова Верховного Суду від 22.09.2021 у справі № 905/1923/15. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100424282>
8. Постанова Верховного Суду від 25.01.2022 у справі № 921/787/19. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102939673>
9. Постанова Верховного Суду від 26.10.2021 у справі № 907/553/16. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100956758>
10. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 № 1404-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#n5>
11. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом : Закон України від 14.05.1992 № 2343-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12#Text>
12. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

REFERENCES

1. Kodeks Ukrainy z protsedur bankrutstva [The Code of Ukraine for Bankruptcy Proceedings] No. 2597-VIII (2018). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> [in Ukrainian].
2. Pliashechnyk, Ya. (2011). Problemy zastosuvannia moratorii na zadovolennia vymoh kredytoriv pry provedenni protsedur bankrutstva v Ukraini [Issues of applying a moratorium on satisfaction of creditors' claims in bankruptcy proceedings in Ukraine]. *Zbirnyk naukovykh prats Kharkivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni H. S. Skovorody "PRAVO"*. (15), 37–44. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/znphnpu_pravo_2011_15_10 [in Ukrainian].
3. Poliakov, R. (2023). Pryntsyp vsespilnosti yak osnovopolozhnyi (bazysnyi) pryntsyp vidnosyn bankrutstva (neplatospromozhnosti) [The principle of universality as a fundamental (basic) principle of bankruptcy (insolvency) relations]. *Iurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*. (10), 202–210. URL : http://www.lsej.org.ua/10_2023/47.pdf [in Ukrainian].
4. Pro vidnovlennia platospromozhnosti borzhnyka abo vyznannia yoho bankrutom : Zakon Ukrainy [On Restoring the Debtor's Solvency or Declaring It Bankrupt, the Law of Ukraine] No 2343-XII (1992). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12#Text> [in Ukrainian].
5. Pro vykonavche provadzhennia : Zakon Ukrainy [On Enforcement Proceedings, the Law of Ukraine] No 1404-VIII (2016). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#n5> [in Ukrainian].
6. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy [the Civil Code of Ukraine] No 435-IV (2003). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> [in Ukrainian].
7. Verkhovnyi Sud [the Supreme Court] 10 June 2022, 918/984/21. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104827266> [in Ukrainian].
8. Verkhovnyi Sud [the Supreme Court] 16 December 2021, 907/646/20. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102147556> [in Ukrainian].
9. Verkhovnyi Sud [the Supreme Court] 22 September 2021, 905/1923/15. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100424282> [in Ukrainian].
10. Verkhovnyi Sud [the Supreme Court] 25 January 2022, 921/787/19. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102939673> [in Ukrainian].
11. Verkhovnyi Sud [the Supreme Court] 26 October 2021, 907/553/16. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100956758> [in Ukrainian].
12. Verkhovnyi Sud [the Supreme Court] 5 December 2023, 911/3751/21. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115680871> [in Ukrainian].

Yu. V. Kolos. PRACTICAL ASPECTS OF THE MORATORIUM ON SATISFACTION OF CREDITORS' CLAIMS IN BANKRUPTCY AND INSOLVENCY CASES

The article is devoted to theoretical and practical aspects of application of the moratorium on satisfaction of creditors' claims in bankruptcy (insolvency) proceedings. The article analyses the concept and main constituent elements of the moratorium on satisfaction of creditors' claims, and identifies the claims that are not subject to the moratorium. The article also considers practical problems of competition and application of the provisions of the Bankruptcy Code of Ukraine and the Law of Ukraine 'On Enforcement Proceedings' in resolving disputes regarding the legality of recovery of debtor's property outside the bankruptcy (insolvency) proceedings. The author provides the relevant case law and conclusions of the Supreme Court regarding the resolution of certain problematic issues of foreclosure on debtor's property in enforcement proceedings and out-of-court foreclosure in the context of the limits of application of the moratorium on satisfaction of creditors' claims. Based on the study, the author draws conclusions about the key features of the moratorium as an important institution of bankruptcy (insolvency) legislation.

Key words: bankruptcy, insolvency, moratorium, monetary claims, enforcement proceedings.